

Vitaal platteland – provincie Flevoland

Deze 5-minutenversie bevat de essentie van de uitkomsten van het onderzoek naar de leefbaarheid en sociaal-economische vitalisering van het platteland in de Randstad.

Vraagstelling: In hoeverre draagt het provinciale beleid gericht op sociaal-economische vitalisering van het platteland bij aan het verbeteren van de leefbaarheid en is de daarbij gevolgde aanpak doeltreffend?

Noordelijk Flevoland is geselecteerd voor een gevalstudie, waarbij Urk buiten beschouwing is gebleven.

Conclusies

Het beleid van Flevoland draagt in redelijke mate bij aan de leefbaarheid van het platteland. De Rekenkamer heeft dat in het bijzonder vastgesteld voor Noordelijk Flevoland. De provincie is redelijk op de hoogte van de leefbaarheidsvraagstukken en het provinciale beleid sluit er redelijk goed op aan. De provincie hanteert een bottom-up aanpak (in navolging van de Europese Leaderaanpak). De provincie voert haar regierol in redelijke mate uit. De uitvoering van het leefbaarheidsbeleid verloopt voortvarend, waarbij de inzet van actoren uit het gebied groot is. De betrokken actoren waarderen de aanpak.

Op onderdelen vindt de Rekenkamer de gevolgde aanpak echter minder doeltreffend, met als argumenten:

- De begrippen 'leefbaarheid' en 'sociaal-economische vitaliteit' zijn niet helder gedefinieerd en afgebakend.
- Een visie op de taken en rollen van de provincie voor het thema als geheel is niet vastgelegd. De vastlegging hiervan voor onderdelen van het beleid neemt niet weg, dat dit de samenhang voor dit thema *als geheel* belemmert.
- Het leefbaarheidsbeleid is niet onderbouwd door een integrale analyse van de problemen op het platteland.
- Het leefbaarheidsbeleid is versnipperd en het is niet geheel duidelijk welke beleidsdocumenten en -instrumenten gezamenlijk het provinciale leefbaarheidsbeleid vormen.
- De beschikbare middelen zijn niet verdeeld per deelgebied. De Rekenkamer verwacht dat de provincie in de gaten houdt of de leefbaarheid in de verschillende deelgebieden niet te veel verschilt en of alle deelgebieden voldoende aan bod komen bij de verdeling van de financiële middelen. Dit is niet het geval in Flevoland.
- De huidige projecten zijn vooral gericht op recreatie en toerisme, en minder op de gesignaleerde leefbaarheidsvraagstukken. In 2007, bij de start van het beleid, sloten de voorgenomen doelen nog redelijk aan op de gesignaleerde vraagstukken rond een afnemend voorzieningenniveau (zoals voor welzijn, cultuur en sport), maar anno 2010 beantwoorden de projecten die uitgevoerd zijn of worden, minder aan deze vraagstukken.
- Er is geen sprake van monitoring en evaluatie van het leefbaarheidsbeleid. Beoordeling van en tussentijdse bijsturing in het beleid is daardoor niet goed mogelijk.

Provincievergelijking

Problematiek. Dit onderzoek identificeert leefbaarheidsvraagstukken in elke Randstadprovincie, waarbij de aard en de ernst van de leefbaarheidsvraagstukken variëren per deelgebied. De vier Randstadprovincies zijn redelijk op de hoogte van de problematiek op hun platteland. Dit inzicht verkrijgen zij niet zozeer uit (probleem)analyses, maar veelal via het contact dat met de regio's is georganiseerd.

Leefbaarheidsbeleid. De Randstadprovincies hebben het thema leefbaarheid en sociaal-economische vitaliteit versnipperd opgenomen in hun beleid en hiervoor geen separaat beleidskader geformuleerd. Dit geldt niet voor Zuid-Holland, die leefbaarheidsbevordering niet als haar taak ziet en daarvoor nauwelijks beleid heeft ontwikkeld.

Aansluiting. Het provinciale (leefbaarheids)beleid sluit redelijk goed – en in Utrecht goed – aan op de leefbaarheidsvraagstukken die de Rekenkamer signaleerde in de vier onderzochte deelgebieden.

Regierol. De investeringsbereidheid en doelgerichtheid variëren tussen de vier provincies en ook de mate waarin de provincies vervolgens invulling geven aan de (toebedeelde) regierol verschilt. Zuid-Holland voert haar regierol nauwelijks uit; Utrecht, Flevoland en Noord-Holland redelijk tot redelijk goed. Het is niet verwonderlijk dat het beleid en de aanpak verschillen per provincie, aangezien het Rijk niet (duidelijk) heeft aangegeven hoe de provincies hun regierol op dit thema moeten invullen.

Welke aanpak aan te bevelen is, ofwel welke provincie het het beste doet, is lastig aan te geven. Geen van de provincies heeft namelijk in kaart gebracht welke bijdrage hun beleid heeft geleverd aan het oplossen van de leefbaarheidsvraagstukken. Voor alle provincies blijkt de systematiek en het budget van het plattelandontwikkelingsprogramma (POP2, assen 3 en 4) leidend te zijn.

Actualiteit

De verwachte krimp van de bevolking van delen van het platteland vraagt van de provincie een duidelijke visie op vraagstukken rond een veranderende omvang én samenstelling van de bevolking op het platteland. De leefbaarheidssituatie is daarvan een belangrijk onderdeel. Daarnaast vragen de verwachte bezuinigingen bij overheden en discussies over het takenpakket van rijk, provincies en gemeenten, dat provincies zich bezinnen op welke aspecten van leefbaarheid zij tot hun takenpakket rekenen en hoe het (wellicht kleinere) budget doeltreffend ingezet kan worden.

Aanbevelingen

1. Definieer de begrippen 'leefbaarheid' en 'sociaal-economische vitaliteit' helder en baken deze goed af.
2. Formuleer in het licht van de actuele én te verwachten vraagstukken een visie op de rol van de provincie voor het thema leefbaarheid en sociaal-economische vitaliteit op het platteland.
3. Bepaal concrete doelen voor het bevorderen van leefbaarheid en sociaal-economische vitaliteit.
4. Stuur zodanig op de besteding van middelen, bij voorkeur op basis van een bovenlokale afweging, dat alle deelgebieden aan bod komen en het geld wordt ingezet voor de meest urgente leefbaarheidsvraagstukken.
5. Bepaal op welke wijze evaluatie van de resultaten en effecten van het gevoerde beleid dient plaats te vinden en neem daarbij als provincie het initiatief.

Meer informatie

Dit onderzoek heeft voor elke Randstadprovincie geresulteerd in een eindrapport *Vitaal platteland – leefbaarheid en sociaal-economische vitalisering van het platteland in de Randstad*. De bijbehorende persberichten en nota's van bevindingen vindt u op onze website <http://www.randstedelijke-rekenkamer.nl>. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot Gerth Molenaar, molenaar@randstedelijke-rekenkamer.nl, telefoonnummer (020) 58 18 585.